

Чередниченко Марія Анатоліївна

старший викладач кафедри
зимових видів спорту, велоспорту та туризму
Харківська державна академія фізичної культури

**МОТОЦИКЛЕТНИЙ ТУРИЗМ ЯК ВИД АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ.
СПОРТИВНИЙ МОТОТУРИЗМ ТА КАТЕГОРІЇ СКЛАДНОСТІ
МАРШРУТІВ**

Анотація. Данна стаття розкриває суть та поняття мотоциклетного туризму. Розкриває принципи формування груп для мотоподорожі.

Ключові слова: мотоцикл, мотоцикліст, мототуризм, мотоподорожі, мотопоходи.

Мотоциклетний туризм – це один з видів туризму, в якому мотоцикл служить засобом пересування. Поняття «мотоциклетний туризм» багатозначне і відноситься як до одного з видів активного відпочинку, так і до різновиду спортивного туризму.

Мототуризм як активний відпочинок полягає в проходженні на мотоциклі маршрутів, що містять туристичні об'єкти екскурсійного характеру. Складність таких походів може коливатися від простої до вкрай високої, маршрути прокладаються так, щоб використовувати переваги, які дає мотоцикл для швидкого пересування по маршруту. Головні відмінності таких мотоподходів від спортивного мототуризму, орієнтованого на отримання спортивних розрядів і звань – відмова від навмисного ускладнення маршруту, ділення походів на категорії складності і суміщення спортивної складової походу з оглядом культурних та природних пам'яток.

Мотоподорожі можуть бути різними. Найпоширеніші – походи

вихідного дня. Виїзд за місто до річки або просто в ліс, поїздка в сусіднє місто – відмінна зарядка бадьорості на весь трудовий тиждень.

Більш тривалу подорож можна організувати з використанням деяких неробочих днів, зазвичай на свята. Це вже солідний захід, що вимагає відмінної підготовки і служить підготовкою до великого походу.

Подорож на час відпустки або канікул – зазвичай кілька тижнів – сама цікава і змістовна, найбільш складна форма мототуризму.

Незалежно від тривалості подорожі можуть переслідувати різні цілі: в одному випадку - пізнавальні протягом усього маршруту; в іншому - дістатися в швидкому марш-кидку до певного місця тривалого відпочинку і наступних туристських виїздів в межах наміченого району; в третьому - надати подорожі спортивний характер, використовуючи складний рельєф. Кожен мотоцикліст сам визначає, яка подорож йому більш до вподоби.

Потрібно тільки пам'ятати, що без відповідної підготовки мотоцикліста хорошої поїздки не вийде.

В подорож можна їхати одному або вдвох на одному мотоциклі, але все-таки, мототуристи воліють виїжджати групами і правильно роблять: в колективі веселіше, легше організувати табір, легше долати труднощі. Однак скласти хорошу групу - завдання не просте. Такі групи складаються різними шляхами. В одних випадках вони організовуються через автотоклуби ТСОУ, клуби туристів, в інших – просто на основі особистих знайомств. Але в будь-якому випадку питання про склад групи треба вирішувати не тільки виходячи з бажання їхати разом по одному маршруту, а й керуючись іншими факторами.

Істотний момент – ступінь фізичної підготовленості учасників до майбутніх подорожей. Складний маршрут у важких дорожніх умовах, коли управління мотоциклом з вантажем стає воістину нелегким, зажадає від мототуриста великої витривалості і сили. Тим, хто збирається подорожувати в таких умовах, рекомендуємо скористатися досвідом

мотокросменів. Система їх підготовки включає загальне загартування організму, комплекс фізичних вправ, тренування на мотоциклі по пересічній місцевості.

Ступінь фізичної підготовленості - не єдина вимога до учасників подорожі. Слабкі водійські навички, незадовільний технічний стан мотоцикла можуть зірвати всі плани. Члени групи повинні мати і в цьому рівні можливості.

Туристів повинні об'єднувати спільні інтереси в майбутню поїздку. Відсутність інтересу у деяких учасників до предмета, що становить стрижень подорожі, в кінцевому підсумку може призвести до сварок. Щоб перевірити групу «на сходження», обов'язково потрібно організувати кілька попередніх спільних поїздок. Під час них ви краще дізнаєтеся один одного, краще підготуєтеся до спільної дальньої поїздки. Злагоджена група – запорука успішної подорожі. Не випадково учасники такої подорожі намагаються не втрачати між собою зв'язку, щоб в наступному році знову зібратися разом, навіть якщо вони живуть в різних містах.

На наш погляд, в далеку поїздку найкраще вирушати групою 4-6 чоловік на 2-3 мотоциклах. При такому складі легше вирішуються організаційні питання і сама група виходить більш мобільною. До того ж на сучасних шосейних дорогах, сильно завантажених автотранспортом, рухатися великою колоною складно.

Добре, якщо мотоцикли будуть однотипними. Перш за все це дозволить заощадити місце в багажі за рахунок меншої кількості запасних частин, які ви везете з собою. Крім того, однотипні мотоцикли легше обслужити, так як в групі завжди знайдеться фахівець з даної марки. Не треба скидати з рахунку і дух солідарності, властивий водіям «одномасних коней». Найцінніша перевага – рівні можливості машин: однакова середня швидкість, здатність двигунів працювати на форсованому режимі, заправка бензином і маслом через рівні проміжки пробігу, профілактика.

Туристське обладнання для мотоциклів. За останні роки ми звикли бачити його майже на кожному мотоциклі. Тепер машини без багажників, вітрових і грязьових щитків, захисних дуг здаються якимись голими. На жаль, наша промисловість випускає мало туристського обладнання для мотоциклів, та й асортимент його обмежений, і байкери змушені виготовляти його самі, в силу своїх можливостей і вміння.

Категорії складності маршрутів. Складність маршруту (категорія складності, скорочено - к.с.). Визначається його протяжністю і наявністю природних перешкод: піщані дюни, гірські перевали, траверси, броди (таб.1).

Таблиця 1

Категорії складності маршрутів

Категорія складності	Тривалість в днях (не менше)	Протяжність в км (не менше)	Кількість транспортних засобів (мінімальна)
I	6	1000	2
II	8	1500	2
III	10	2000	2
IV	13	2500	4
V	16	3000	4

I к.с. - Звичайна дорога з асфальтовим покриттям, без локальних перешкод, якщо ж вони є, то носять випадковий характер (наприклад: повалене дерево, або дорожні роботи). Техніка для такого маршруту не вимагає спеціальної підготовки.

II к.с. - До асфальтових доріг додаються протяжні ділянки грейдера. Гірські дороги, невеликі відрізки ґрунтових доріг, локальні перешкоди у вигляді ділянок піску. Техніка не вимагає спеціальної підготовки або проводиться її незначна підготовка для збільшення безпеки і швидкості руху на протяжних перешкодах.

III к.с. - схожа на категорію II, але протяжні ґрунтові дороги і грейдери домінують в маршруті, присутні гірські і лісові дороги, піщані і грязьові ділянки, броди. При цьому додається автономність, тобто готелі та

мотелі скасовуються і на їх зміну приходять намети, спальні мішки і т.д. При цьому, сумарна протяжність ділянок по дорогах без покриття не повинна бути меншою від зазначеної в цій таблиці кілометражу.

IV к.с. - Рух йде не тільки по дорогах, а й по напрямках, часто дорога просто відсутня або це слід від колись проїхавшого транспортного засобу. Орієнтування по GPS або компасу і карті. Деякі локальні перешкоди долаються зі страховкою, за допомогою інших членів команди. Важкопрохідні ділянки досить протяжні. Ступінь автономності висока. Техніка вимагає спеціальної підготовки. Застосування позашляхової гуми обов'язково.

V к.с. - Гірські перевали, броди, серпантини, пустелі. Страховка партнерів вже потрібна на досить протяжних ділянках. Переправи через яри і глибокі струмки здійснюються за допомогою спеціальних засобів (мотоциклісти зазвичай обходяться наведенням мотузкових навісних переправ). Шлях руху іноді вимагає розчищення, гірські ділянки (круті спуски і підйоми на осипи) долаються за допомогою мотузкової страховки. Туристи везуть з собою запас води, продуктів, тобто повна автономність. Техніка вимагає спеціальної підготовки. Найкраще для таких маршрутів підходять мотоцикли ендуро. Маршрути даної категорії складності можна знайти на Середньому і Північному Уралі, Алтаї, Памірі, Сибіру, Тянь-Шані, Кавказі, Каракумах, Устюрт Плато. Видається туристська література з переліком найбільш популярних класифікованих туристських маршрутів різної категорії складності в різних географічних районах.

Маршрути, які мають технічну складність, протяжність або тривалість менше, ніж встановлені для I категорії, відносяться до некатегорійних маршрутів.

Висновки:

Мототуризм – вид активного відпочинку, який розрахований на вольових, вільних душею і безстрашних людей. Подорожі за допомогою

мотоцикла сприяють підготовці до будь-яких мотозмагань – ралі або багатоденних заїздів.

І, безумовно, це незабутнє активне проведення часу, в якому є і зміна відчуттів, і отримання знань, і фізичне навантаження, і знайомства з культурами різних країн, і радість від злиття з природою.

Переваги мотоциклетного туризму перед іншими різновидами туризму:

- Подолання за короткий час чималих відстаней.
- Висока мобільність. Проникнення на території, віддалені від головних трас і громадських транспортних засобів.
- Можливість проїзду там, де не може проїхати машина.
- Малі транспортні витрати. Мотоподорож обходяться дешевше, ніж інші види подорожей.

Двоколісний транспортний засіб уособлює свободу. Багато людей вважають, що бути вільним – значить, бути справді щасливим.

Література:

1. Алексеенко В. А. Мотоциклетный туризм / В. А. Алексеенко, Ф. М. Мамаев // 8 кн.: Турист. – М. : ФиС, 1974. – С. 270–300.
2. Ашкинази И. С. В помощь организаторам авто-мото путешествий. (Методические рекомендации). – М. : ЦРИБ «Турист», 1974. – 46 с.
3. Правила змагань зі спортивного туризму (м. Київ) – 2008. – 146 с.
4. https://ru.wikipedia.org/wiki/Мотоциклетный_туризм.
5. <http://www.enjoymoto.ru/5249/5250.html>.
6. <http://rusmototravel.ru/?gclid=CN3aiMa2qs8CFUh5cgodcYoBcg>.